

แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

A Study of Student Affairs Department Based on The Sufficiency Economy Principle Of
Sankampheang School, Sankampheang District, Chiangmai Province

กิตตินันท์ แก้วก๊ก¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพรรพท์ วิชชาอัครวิทย์²

Kittinan Keawkok¹ Ass. Prof. Dr.Chakparun Wichaakkharawit²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรกลุ่มงานกิจการนักเรียน จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปบรรยายแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติดีมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กลุ่มงานคุณธรรมและกิจการ กลุ่มงานสำนักงาน กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย กลุ่มงานระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนและพัฒนาวิทย์ และการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามลำดับ
2. สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน มีระเบียบการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน มีกิจกรรมไม่ครอบคลุม มีการจัดการอบรมไม่เพียงพอ การใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ครอบคลุม ขาดอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ขาดบุคลากรในการทำงาน
3. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง ควรมีการดำเนินงานโดยมีการวางแผนการดำเนินงานและการสรุปผลการดำเนินงาน ควรมีการประเมินและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ควรมีการวางแผนการดำเนินงาน ควรมีการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควรมีการดำเนินการสรุปข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้และพัฒนาผู้เรียนทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการดำเนินงานร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายนอกและชุมชนเพื่อดูแลผู้เรียน ควรมีการดำเนินการจัดเวรยามเพื่อรักษาความปลอดภัยตลอดเวลา

คำสำคัญ: กิจการนักเรียน บริหารงาน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

¹ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ

¹Master of Educational Program in Administration Payap University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ

²Course teacher in Master of Education Program and Doctor of Education Program in Educational Administration Payap University

ติดต่อ, อีเมลล์: กิตตินันท์ แก้วก๊ก, turk_kittinan@hotmail.com

รับเมื่อ 19 มกราคม 2566 แก้ไข 1 มีนาคม 2566 ตอรับ 3 มีนาคม 2566

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the state of student affairs administration according to the sufficiency economy philosophy of Sankampheang School; Sankampheang District 2) to study problems and guidelines for student affairs administration according to the philosophy of sufficiency economy of Sankampheang School Sankampheang District Chiang Mai Province Data were collected from a population of 60 people. The research tools were questionnaires, interview forms, quantitative data analysis using mean and standard deviation statistics, and qualitative data analysis of content. and a descriptive summary.

The result indicated that:

1. The results of the study of the state of student affairs administration according to the philosophy of sufficiency economy of Sankampheang School, Sankampheang District, Chiang Mai Province Overall, it was at the most practical level. When considering each aspect in descending order as follows: Morality and Activities Group office work group security work group System group to help students and develop discipline and school management, respectively.

2. Problems for student affairs administration according to the philosophy of sufficiency economy of Sankampheang School, Sankampheang District, Chiang Mai province found that There are unclear operational procedures, have unclear operational regulations, Not covered by activities There is not enough training, The use of the student support system is not covered, Lack of operational equipment and lack of personnel to work

3. Guidelines for student affairs administration according to the Sufficiency Economy Philosophy of Sankampheang School are as follows: There should be operations with operational planning and performance summary. There should be continuous evaluation and development. There should be a plan of action. There should be cost-effective use of materials suitable for various situations. A summary of information should be kept up to date on a regular basis. Training should be organized to educate and develop learners on morality and ethics on a regular basis. Cooperation with external networks and communities should be undertaken to take care of learners. Guards should be arranged to always maintain security.

Keywords: Student Affairs, Department Based, Sufficiency Economy Principle

ภูมิหลัง

แผนการศึกษาชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้มีวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข โดยสอดคล้องกันหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงแนวทางการดำรงชีวิตและการประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ การจัดการศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีเกราะป้องกันในการดำเนินชีวิตตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้มีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาในทุกระดับชั้น โดยสามารถเข้าถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางด้านการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา ได้มีความรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้

และบูรณาการในการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และได้เริ่มดำเนินการขยายผล

สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ตั้งแต่ปี 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 13)

กฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดการแบ่งส่วนงานงานด้านการบริหารของสถานศึกษา นั้นแบ่งออกเป็น 4 งาน ได้แก่ งานด้านบริหารวิชาการ งานด้านบริหารงบประมาณ งานด้านบริหารบุคคล และงานด้านบริหารทั่วไป ซึ่งงานทั้ง 4 ด้านนี้มีผู้บริหารหรือผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการจัดการบริหารกิจการของสถานศึกษา ส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานและพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน และพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่น ๆ ของทางราชการให้เป็นไปตามข้อระเบียบบังคับของทางราชการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 46) งานกิจการนักเรียนจึงเป็นงานส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรควรปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมพฤติกรรมและการดูแลความประพฤติของนักเรียนโดยตรง รวมถึงความมีระเบียบวินัย คุณธรรมและจริยธรรม สร้างเสริมเพื่อที่จะเป็นพลเมืองที่ดีให้แก่ประเทศสืบไปในอนาคต จะเห็นได้ว่างานกิจการนักเรียนนั้นมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก แต่ทว่าในปัจจุบันนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้มีนโยบายการให้ความสำคัญแก่งานกิจการนักเรียนไว้ลำดับท้ายๆ ในฝ่ายงานของการบริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทางด้านวิชาการ เพราะว่าการศึกษานั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาได้ชัดเจนและมีคุณภาพมากกว่า อย่างไรก็ตามการพัฒนาผู้เรียนนั้นต้องพัฒนาทั้งหลายด้านไปพร้อม ๆ กัน รวมถึงด้านส่วนงานของกิจการนักเรียนด้วย (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, 2531, หน้า 11)

อย่างไรก็ตามการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ นั้นยังขาดการดำเนินงานอย่างครอบคลุม หรือได้รับการพัฒนาปรับปรุงดำเนินงานอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง จึงก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานด้านงานกิจการนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการดูแลนักเรียนไม่ครอบคลุมต่อเนื่อง เนื่องจากปริมาณนักเรียนของโรงเรียนมีค่อนข้างมาก และความแตกต่างในความเป็นปัจเจกของนักเรียนรวมถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาการขาดเรียน ปัญหาทางด้านครอบครัว ปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา ปัญหาทางด้านสุขภาพทั้งทางด้านกายและจิตใจ การทะเลาะวิวาท ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจจะส่งผลกระทบต่อในระยะยาวทางสังคม รวมถึงการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียนด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่และนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อได้ทราบถึงปัญหาของการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนต้นแบบ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสันกำแพงและสถานศึกษาอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

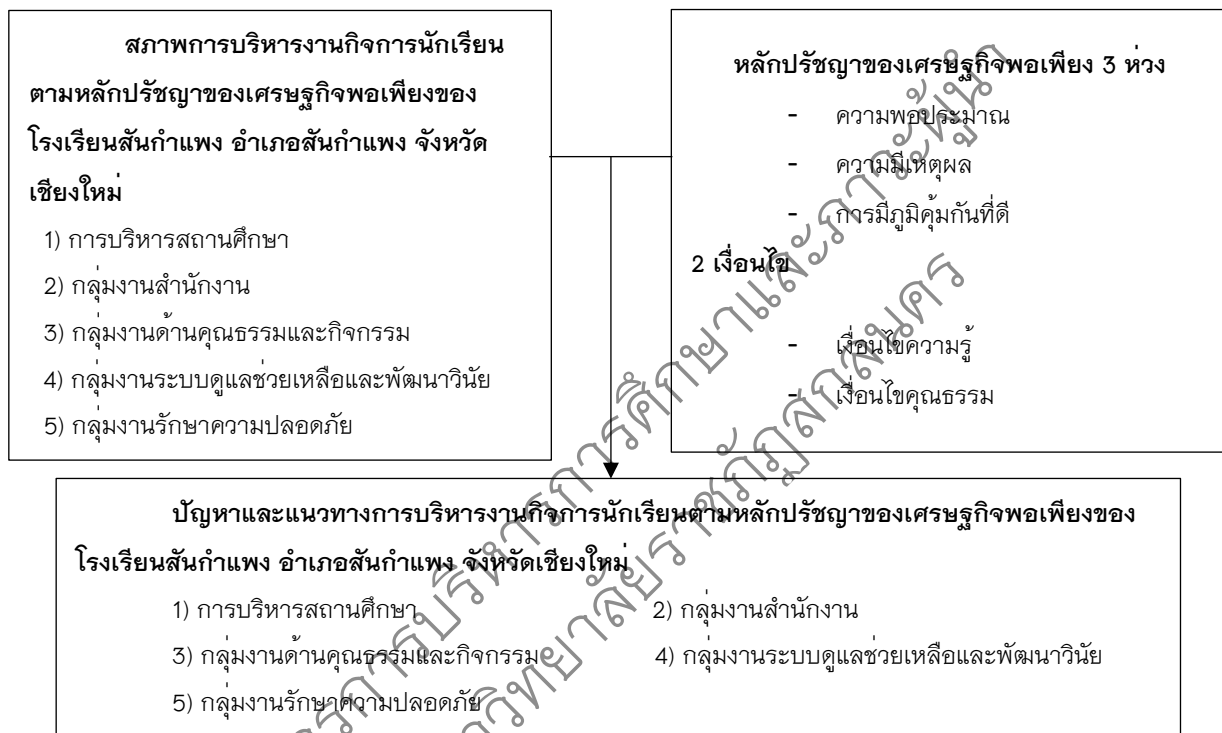
คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร
2. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 คือสภาพของการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา (ดูแลงานด้านกิจการนักเรียน) และสภานักเรียน ในโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้น 60 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 คือศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนต้นแบบ ได้แก่ โรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่และโรงเรียนสองแคววิทยาคม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 10 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ได้แก่

1. แบบสอบถาม
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพของการดำเนินงานการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น 5 ฝ่ายงาน ได้แก่ 1. การบริหารสถานศึกษา 2. กลุ่มงานสำนักงาน 3. กลุ่มงานด้านคุณธรรมและกิจกรรม 4. กลุ่มงานระบบดูแลช่วยเหลือและพัฒนาวิทย์ 5. กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีการสร้างเครื่องมือของลิเคิร์ต (Likert)

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุม และให้คำแนะนำสิ่งที่ควรแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหา ตามวิธีการของ Rovinelli และ Hambleton (1978, p. 37, อ้างถึงใน พงศ์ศรี วาณิชชยุรวงศ์, 2546, หน้า 140) โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

- +1 เมื่อเห็นว่าตรงกับข้อบ่งชี้ของเนื้อหา
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับข้อบ่งชี้ของเนื้อหา
- 1 เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับข้อบ่งชี้ของเนื้อหา

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 – 1.00

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการครูในสถานศึกษาที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990 อ้างถึงใน พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 125 – 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.977

4. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) สัมภาษณ์กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูล โดยการวางแผนการสัมภาษณ์ตามความเหมาะสมของบริบทของสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ประสานขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ เพื่อประสานขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม และติดตามรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถาม สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Definition) โดยกำหนดเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 98)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติที่มาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. การบริหารสถานศึกษา 2. กลุ่มงานคุณธรรมและกิจการ 3. กลุ่มงานสำนักงาน 4. กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย 5. กลุ่มงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและพัฒนาวิทย์ และการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพิ่มเติมจากแบบสอบถาม ได้แก่ ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานแต่ไม่ค่อยชัดเจนในการปฏิบัติงาน จึงควรมีขั้นตอนและแผนผังอธิบายการปฏิบัติงาน ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายแต่ยังไม่ครอบคลุม ควรมีการวางแผนระบบที่ดีแต่ยังขาดบุคลากรในการดำเนินงานบางส่วนและยังมีนโยบายที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติตนสำหรับครูต่อนักเรียน ควรมีการรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียนมีข้อจำกัด ควรมีอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยไม่ครอบคลุม ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น ควรมีระเบียบในการพัฒนาวิทย์ที่ชัดเจน ควรมีการดำเนินงานที่เป็นระบบชัดเจนและใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม ควรมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ชัดเจนและครอบคลุม

3. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ 1. การบริหารสถานศึกษา ควรมีนโยบายการรณรงค์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ควรมีการบูรณาการในแผนการปฏิบัติงานประจำปีและมีกิจกรรมที่ครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทความเป็นจริงของสถานศึกษา 2. กลุ่มงานสำนักงาน ควรมีนโยบายในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ควรมีการจัดสรรการใช้วัสดุในกลุ่มงานอย่างพอประมาณและคุ้มค่าเหมาะสม 3. กลุ่มงานคุณธรรมและกิจการ ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริม สร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม 4. กลุ่มงานระบบดูแลช่วยเหลือและพัฒนาวิทย์ ควรมีแผนงานในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการประยุกต์ใช้ความรู้ในการดำเนินชีวิตที่ดี 5. กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย ควรมีการดำเนินการวางแผนมีการดำเนินงานในการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบ และประเด็นที่น่าสนใจซึ่งนำมาขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพของการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ผลของการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากแนวทางการบริหารสถานศึกษามีการรณรงค์หลักการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา โดยมีการวางแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบ ถูกต้องตามระเบียบการปฏิบัติงาน มีการดำเนินโครงการ กิจกรรม ที่ครอบคลุม ชัดเจน มีการสรุปผล รายงานผล และติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงและนำไปพัฒนาเพื่อให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

2. การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาปัญหาของการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการวางแผนการปฏิบัติงานแต่ไม่ค่อยชัดเจนในการปฏิบัติงาน จึงควรมีขั้นตอนและแผนผังอธิบายการปฏิบัติงาน มีกิจกรรมที่หลากหลายแต่ยังไม่ครอบคลุม มีการวางแผนระบบที่ดี แต่ยังขาดบุคลากรในการดำเนินงานบางส่วนและยังมีนโยบายที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติตนสำหรับครูต่อนักเรียน การรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียนมีข้อจำกัด โดยมีกฎหมายคุ้มครองนักเรียนแต่ไม่มีกฎหมายคุ้มครองผู้ปฏิบัติงาน มีอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยไม่ครอบคลุมต่อทุกสถานการณ์ ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรม และจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น ควรมีระเบียบในการพัฒนาวินัยที่ชัดเจน เช่น เรื่องการแต่งกาย ระเบียบทรงผม และระเบียบการลงโทษที่ครอบคลุม มีการดำเนินงานที่เป็นระบบชัดเจนและใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนากานต์ กาหลง (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า 1) สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษากำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติ และต้องบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยการถอดบทเรียนเชื่อมโยงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรสอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุก ๆ กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้คู่คุณธรรม ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจและตระหนักในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่กระบวนการเรียนการสอน รวมถึงสร้างภาคีเครือข่ายในการร่วมมือกันบริหารสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จควรสร้างผลงานที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษา ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาต้นแบบ จากผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสองแคววิทยาคม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนบ้านปางมะเขีย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกัน ดังนี้ 1. การบริหารสถานศึกษา โดยมีการน้อมนำนโยบายและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานและมีการดำเนินงานที่มีการวางแผนเป็นระบบ และดำเนินการตามระเบียบ จึงส่งผลให้มีการดำเนินงานที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ มีการวางแผนดำเนินงาน ติดตามการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงาน และนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงพัฒนา มีการบูรณาการในแผนการปฏิบัติงานประจำปีและมีกิจกรรมที่ครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทความเป็นจริงของสถานศึกษา มีการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีครบทุกกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพความเป็นจริง มีการติดตามผลการดำเนินงาน และนำผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มาปรับปรุงอย่างเหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา 2. กลุ่มงานสำนักงาน นโยบายในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน เช่น การใช้อุปกรณ์อย่างคุ้มค่า การใช้อุปกรณ์สำนักงานอย่างเหมาะสม การดำเนินงานตาม

นโยบายและแผนปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและตามสภาพจริง มีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ติดตาม และนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไข มีการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า เหมาะสม 3. กลุ่มงานคุณธรรมและกิจกรรม กิจกรรมที่ส่งเสริม สร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม มีกิจกรรมสร้างเสริมการมีภูมิคุ้มกันแก่ตนเองให้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม เช่น การอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยบนท้องถนน การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลและรักษาความสะอาดในชุมชนของตนเอง 4. กลุ่มงานดูแลระบบช่วยเหลือและพัฒนานักเรียน มีแผนงานในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการประยุกต์ใช้ความรู้ในการดำเนินชีวิตที่ดี มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนการดำเนินชีวิตของตนเอง มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้แก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองโดยมีการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5. กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย มีการดำเนินการวางแผน ศึกษา จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในการสร้างความปลอดภัยให้แก่ตนเอง เช่น การอบรมให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงภัยอันตรายรอบตัวและท้องถนน มีการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎและระเบียบของโรงเรียน มีการดำเนินงานในการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส พัฒนศิริ (2560, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารคือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ จัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ มีการกำกับดูแลติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญ ให้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ จัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง จัดตั้งเป็นชุมนุมหรือชมรม และนำผลงานมาจัดประกวดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา คือ จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ มีการประกวดหรือนักเสนอผลงานตามกิจกรรมที่ได้ทำหลังจากมีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบของ Best Practice 2.5) ด้านผลลัพธ์/ความสำเร็จ คือ จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการออม เช่นจัดตั้ง ธนาคารโรงเรียน มีการบูรณาการให้มีวิชาเรียน หรือเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในครัวเรือน การทำบัญชีรับ - จ่าย ให้นักเรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบโครงการหรือจัดนิทรรศการเพื่อประเมินผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรบุรุษ วิชาอักษรวิทย์ (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จะเน้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ ถึงรากฐานสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และมีการวัดผลและประเมินผลตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีการกำหนดเครื่องมือวัด วิธีการ และเกณฑ์การประเมินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรวมสูงขึ้น 2) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า 2.1 การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกระบวนการต่าง ๆ อย่างกลมกลืน ยึดหลักความมีเหตุผล และความพอประมาณ 2.2 กิจกรรมส่งเสริมการประหยัดและอดออม มีการปฏิบัติอย่างจริงจังและส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครู และนักเรียน รวมทั้งขยายผลไปสู่ชุมชนด้วย 2.3 กลุ่มงานคุณธรรมและกิจกรรม กิจกรรมส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีจิตอาสาและการดำเนินวิถีชีวิตที่พอเพียง 2.4 กิจกรรมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินการที่ได้ผล

เป็นอย่างดี มีกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน มีเครือข่ายผู้ปกครอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูกับผู้ปกครอง และกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1.1 ควรมีการจัดอบรมการดำเนินงานและการปฏิบัติงานในการดำเนินงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง ให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานสำหรับทุกคน

1.2 ควรมีการจัดการอบรมเพื่อจัดให้เป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง ในสถานศึกษาของผู้เรียน

1.3 ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานจากเครือข่ายที่มีการร่วมมือของสถานศึกษา

1.4 ควรนำแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มาจัดทำเป็นคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณและบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน*. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมกิจการศึกษา.

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2545). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

จักรปรุพท์ วิชาอัครวิทย์. (2559). *รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

จุฑามาส พัฒนศิริ. (2560). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ชนากานต์ กาทหลง. (2560). *สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พวงศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. (2546). *เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). บัดดาเน็:

ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาเลขาธิการการศึกษา.